

Digitalisering av vården

En studie i attityder och känslor bland allmänheten och delar av läkarkåren

Martina Garback; martina.garback@kantarsifo.com

Charlotte Alverén-Lunden; charlotte.alveren-lunden@kantarsifo.com

Juni 2018

Innehållsförteckning

1. Bakgrund, metod och urval	03
2. Resultat – Förtroende för svensk sjukvård	06
3. Resultat – Digitala vårdcentraler	08
4. Resultat – Användningen av Artificiell Intelligens (AI) inom vården	11
5. Känslor inför användningen av Artificiell Intelligens (AI) inom vården	14

1

Bakgrund, metod och urval

Framtidens digitaliserade vård - hur påverkar det attityder och känslor till svensk sjukvård?

Utvecklingen av e-hälsa går rasande fort och 2025 ska Sverige vara världsledande inom området. Försök med artificiell intelligens pågår redan på många håll inom vården.

På Karolinska, vid institutionen för kliniska vetenskaper på Danderyds sjukhus, testas exempelvis ett datorprogram som tolkar röntgenbilder. Istället för att en läkare identifierar frakturer och bedömer vilka patienter som behöver opereras, ska datorn i framtiden hantera dessa uppgifter.

Ett annat projekt som pågår handlar om IBM:s superdator Watson, som ursprungligen skapades för att hantera frågesporten Jeopardy, men som nu också används för medicinska tillämpningar.

Sedan början av 2016 arbetar IBM med målet att anpassa Watson till svensk sjukvård. En av styrkorna med superdatorn är att den kan gå igenom stora mängder text och data för att underlätta diagnostisering.

Med en hisnande läshastighet kan Watson jämföra patienters journaler mot medicinska tidskrifter, böcker och sidor med läkemedelsinformation. Datorn hanterar närmare 200 miljoner sidor text på tre sekunder.

Enligt IBM har 80 procent av all svensk hälsodata hittills varit ostrukturerad, vilket Watson och likande verktyg för artificiell intelligens vill ändra på.

Framväxten av digitala vårdcentraler är en annan trend inom e-hälsa i Sverige.

Fördelarna med e-hälsa verkar således vara många. Frågan är dock hur det kommer att tas emot av patienter/allmänhet? Och vad anser läkarkåren om den här utvecklingen?

Allmänheten blir överlag alltmer positivt inställd till digital teknik i sin vardag så finns det ändå en viss skepsis när det kommer till sjukvården. Mr. Weasley slår huvudet på spiken i filmen Harry Potter och Hemlighetens Kammare:

”What have I always told you? Never trust anything that can think for itself if you can’t see where it keeps its brain.”

Metod och urval

För djupare kunskap om vilka attityder och känslor som finns gentemot en allt högre digitaliserad vård, genomfördes intervjuer med 2 målgrupper; allmänhet och delar av läkarkåren.

- 1054 online intervjuer genomfördes med allmänheten, 18-79 år.
- 294 online intervjuer med läkare (allmänläkare, kardiologer och onkologer)

Allmänhet

- Antal intervjuer: 1054
- Målgrupp: Allmänheten, 18-79 år
- Urvalsram: Allmänheten via [Kantar Sifos slumpmässigt rekryterade panel](#)
- Datainsamlingsmetod: webbaserad enkät
- Fältperiod: 2018-06-11 till 2018-06-18

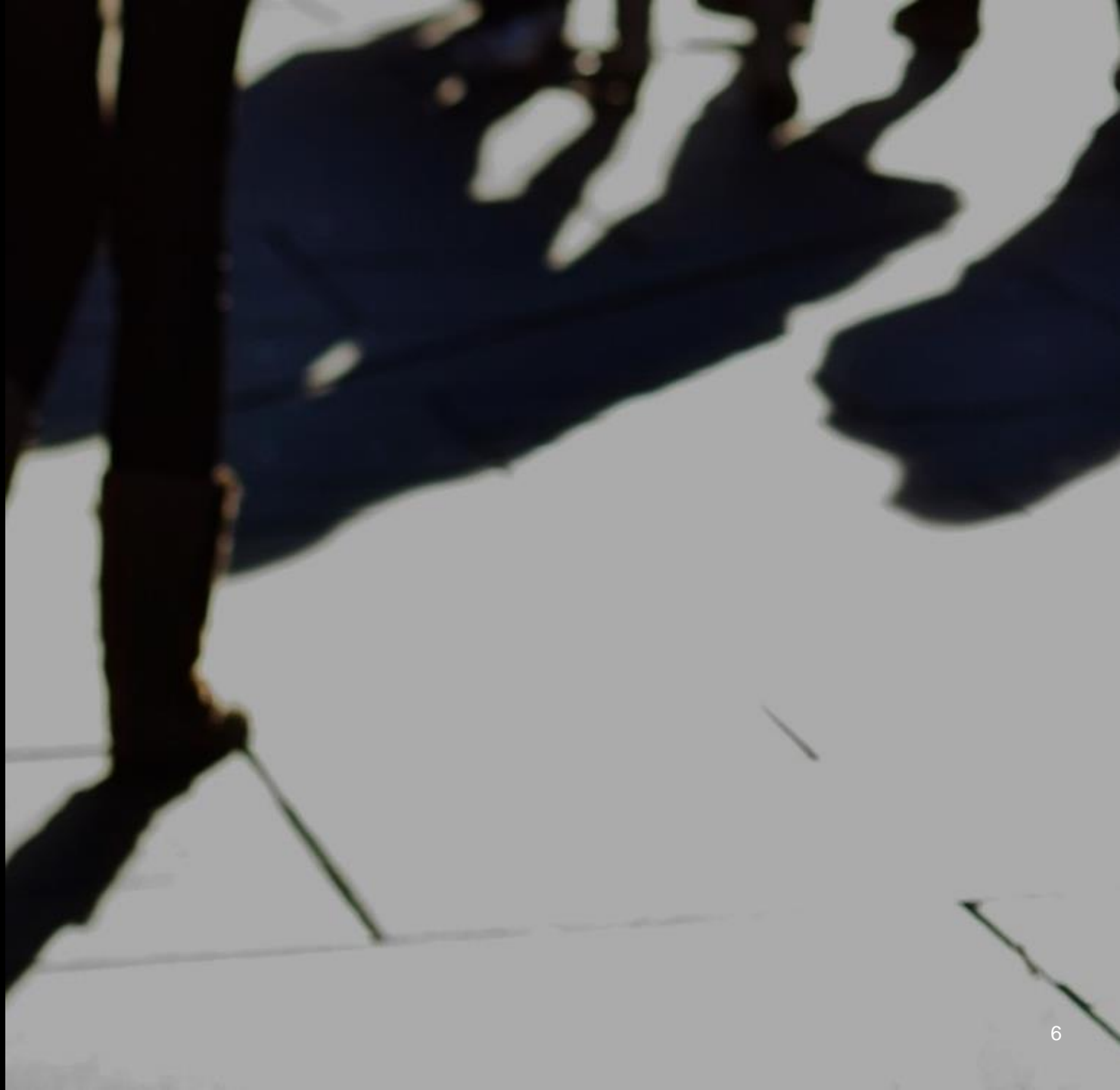

Läkare

- Antal intervjuer totalt: 294
- Allmänläkare, n=201
- Kardiologer, n=50
- Onkologer, n=43
- Målgrupp: Allmänläkare, Kardiologer, Onkologer
- Datainsamlingsmetod: webbaserad enkät
- Fältperiod: 2018-06-12 till 2018-06-21

Resultat
Förtroendet för svensk sjukvård

Key insights – Förtroendet för svensk sjukvård

Svensk sjukvård idag - Säker men inte jämlik, tillgänglig, kostnads- och tidseffektiv

Överlag är förtroendet för svensk sjukvård idag högt.

66% av allmänheten och över 80% av läkarkåren, som i denna studie representeras av allmänläkare, kardiologer och onkologer, uppfattar vården som säker.

Allmänheten har dock lägre förtroende än professionen och nästan var 5:e svensk har lågt förtroende för svensk sjukvård.

Svensk sjukvård uppfattas som säker. Dock är andelen som uppfattar vården som kostnads- och tidseffektiv mycket låg.

Jämlikheten och tillgängligheten uppfattas också sämre, även om professionen uppfattar högre jämlikhet än allmänheten.

Allmänheten uppfattar svensk sjukvård som säker.

Problemet ligger snarare i en ineffektiv organisation, där en mycket låg andel av svenskarna instämmer i att vi har en kostnads- och tidseffektiv vård.

Över 50% av svenskarna instämmer inte alls i att vi har en tidseffektiv vård.

Att den är jämlik och tillgänglig är det också enbart runt 30% som instämmer i.

Läkare uppfattar svensk sjukvård som säker.

Högre andel som uppfattar vården som säker och jämlik jämfört med allmänheten.

Att vården har bra tillgängligheten och är kostnadseffektivitet är det endast 30% som instämmer.

Sämst står det till med tidseffektivitet, precis som hos allmänheten. Endast 1 av 5 läkare instämmer i att vården idag är tidseffektiv.

A close-up photograph of two medical professionals, likely doctors, wearing white lab coats. They are both looking at a tablet computer held in the left hand of the person in the foreground. The tablet displays a clear X-ray image of a human chest, showing the ribcage and lung fields. The right hand of the person in the foreground is pointing at a specific area on the X-ray. The background is softly blurred, showing the white coats of other people in the room. The overall lighting is warm and focused on the hands and the tablet.

Resultat
Digitala vårdcentraler

Key insights – Digitala vårdcentraler

Digitala vårdcentraler bidrar med flera fördelar. Läkarna är dock mer skeptiska än allmänheten och ser problem i ökade kostnader och svårigheter i att göra en adekvat bedömning/undersökning.

Var tredje svensk är positivt inställd till digitala vårdcentraler.

50% är skeptiska.

Ökad tillgänglighet och minskad väntetid ses som de största fördelarna med digitala vårdcentraler. Ytterligare fördel är att man slipper sitta i väntrum och riskera att bli smittad. 17% av allmänheten ser inga fördelar med digitala vårdcentraler, detta att jämföra med nästan hälften av läkarna.

Svårigheter och begränsade möjligheter för bedömning av patient och provtagning uppfattas som främsta nackdelar. Ytterligare uppfattad nackdel är att det krävs utrustning och kunskap hos patienten att genomföra online mötet.

Ökad tillgänglighet, en möjlighet till första bedömning, minskad väntetid och smittorisk ses som de största fördelarna med digitala vårdcentraler bland läkarkåren. Jämfört med allmänheten är det en mycket högre andel av läkarna som inte uppfattar några fördelar med digitala vårdcentraler.

Hög andel av läkarna som ser nackdelar med digitala vårdcentraler. Svårigheter och begränsade möjligheter för bedömning av patient och provtagning uppfattas som främsta nackdelar, liksom ökade kostnader och resurser då fler patientgrupper söker vård.

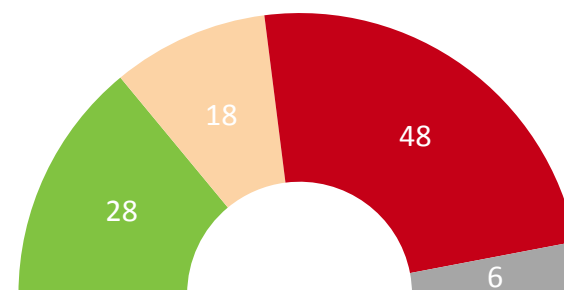
Key insights – Digitala vårdcentraler

Var tredje svensk är positivt inställd till digitala vårdcentraler. 50% är skeptiska.

Digitala vårdcentraler, dvs. läkarbesök genom ett videomöte via telefon/surfplatta/dator, är idag en möjlighet via t ex kry, mindoktor.se, doktor24 m fl.

Vad är din övergripande inställning till digitala vårdcentraler idag?

- Mycket positiv
- Ganska positiv
- Varken eller
- Ganska skeptisk
- Mycket skeptisk

Allmänhet
(n=1054)

- Mycket/ganska positiv
- Varken eller
- Mycket/ganska skeptisk
- Vet ej

Resultat - Användningen av Artificiell Intelligens (AI) inom vården

Key insights – Användningen av Artificiell Intelligens (AI) inom vården

Läkarna mer positiva än allmänheten till artificiell intelligens inom vården. Möjligheterna är många; bättre diagnos, mer kostnadseffektiv vård. Kan dock bidra negativt till att den kliniska erfarenheten åsidosätts.

Läkarna är mer positivt inställda än allmänheten till användning av artificiell intelligens inom vården.

Bland professionen är det över 50% som är positivt inställda, att jämföra med 36% av allmänheten.

Läkarna känner sig inte hotade i sin profession av artificiell intelligens. Onkologer är den grupp som känner sig minst hotad, jämfört med allmänläkare och kardiologer.

Oro eller inte – mycket jämnt lopp vad gäller om svenskarna känner oro eller inte över att artificiell intelligens skall ersätta deras läkare. Över 40% av svenskarna som uppger att de känner någon form av oro.

40% av professionen upplever att de har förtroende för artificiell intelligens som verktyg inom den svenska sjukvården. Lika hög andel som inte tar ställning, som uppger varken eller.

Var femte läkare uppfattar lägre förtroende för artificiell intelligens som verktyg.

Överlag en tro på att man kan lita på artificiell intelligens inom vården i det långa loppet. Läkarna har dock högre tilltro till artificiell intelligens inom vården i det långa loppet än allmänheten.

Allmänheten uppfattar att artificiell intelligens inom vården kan vara resurssparande, ett bra hjälpverktyg och en möjlighet till en mer kostnadseffektiv vård.

Läkarna uppfattar att artificiell intelligens inom vården kan bidra till bättre diagnoser, möjliggöra en mer kostnadseffektiv vård och minska risken för feldiagnostisering.

Allmänheten och läkarna ser samma risker med att använda artificiell intelligens inom vården. En mindre säker läkarkår som inte vågar lita på sig själva och sin egen kunskap, otydligare ansvarsfördelning samt mindre mänsklig kontakt ses som risker med att använda artificiell intelligens inom vården.

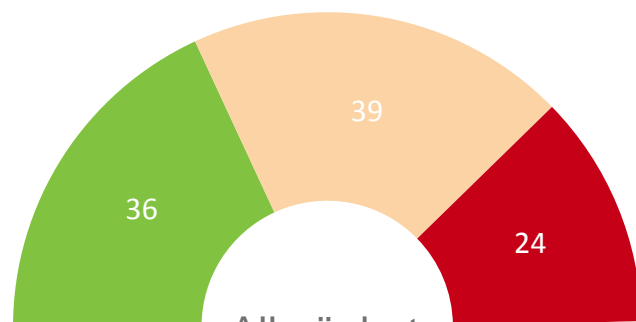
Användning av artificiell intelligens inom vården.

Läkarna är mer positivt inställda än allmänheten till användning av artificiell intelligens inom vården.

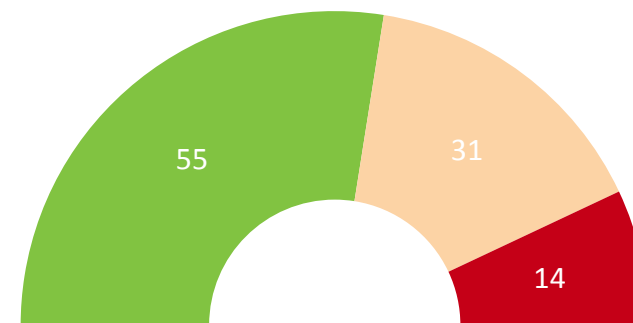
Vad skulle du säga är din generella inställning till användning av AI inom vården?

1. Mycket positiv
2. Ganska positiv
3. Varken eller
4. Ganska skeptisk
5. Mycket skeptisk

- Mycket/ganska positiv
- Varken eller
- Mycket/ganska skeptisk

Allmänhet
(n=1054)

Läkare
(n=294)

A woman with dark hair tied back, wearing a white lab coat, is seen from the back, looking out over a city skyline at sunset. The sun is low on the horizon, casting a warm glow over the buildings. The sky is a mix of orange, yellow, and blue. The woman's arms are crossed.

Känslor inför användningen av artificiell intelligens inom vården

Key insights – Känslor inför Artificiell Intelligens (AI)

Läkarna är mer positiva än allmänheten till artificiell intelligens inom vården. Möjligheterna är många; bättre diagnos, mer kostnadseffektiv vård. Kan dock bidra negativt till att den kliniska erfarenheten åsidosätts.

Uppfattade känslor inför användningen av artificiell intelligens inom vården. Allmänheten är mer tveksamma och läkarkåren mer nyfikna.

Överlag mer positiva känslor inför artificiell intelligens inom vården, både bland allmänhet och bland professionen. Positiva känslor så som nyfiken, förväntansfull och fascinerad är kopplade till framtidens artificiella intelligens inom vården. Tveksam och bekymrad är de negativa.

Uppdelat på kön återfinns signifikanta skillnader i känslor inför användningen av artificiell intelligens inom vården.

Kvinnor har i högre utsträckning svarat med negativa känslor och är mer tveksamma och bekymrade än männen (signifikanta skillnader).

Männen är omvänt mer positiva än kvinnorna och även här återfinns signifikanta skillnader i känslor som förväntansfull och optimistisk.

Likasinnade känslor inför användningen av artificiell intelligens mellan de olika läkargrupperna även om allmänläkarna är något mer bekymrade än onkologerna och kardiologerna.

Uppfattade känslor inför användningen av artificiell intelligens inom vården.

Allmänheten är mer tveksamma och läkarkåren mer nyfikna.

Vilka känslor har du inför användningen av AI inom vården?

Totalt 28 svarsalternativ, varav 16 negativa och 12 positiva

Tack

Kontakta oss gärna om du är intresserad av den fullständiga rapporten.

Kantar Sifo Navigare

Martina Garback, martina.garback@kantarsifo.com

+46 (0) 701 84 20 14

Charlotte Alverén-Lunden; charlotte.alveren-lunden@kantarsifo.com

+46 (0) 701 84 21 77